

ТДАТУ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

ФАКУЛЬТЕТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ ТА ЕКОЛОГІЇ
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ ТА СТУДЕНТІВ

МАТЕРІАЛИ
XI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗА ПІДСУМКАМИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ 2023 РОКУ

Запоріжжя 2024

УДК [633+634+614+502/504+664](043)
Т 13

XI Всеукраїнська науково-технічна конференція здобувачів вищої освіти ТДАТУ. Факультет агротехнологій та екології: матеріали XI Всеукр. наук.-техн. конф., 19-23 лютого 2024 р. Запоріжжя: ТДАТУ, 2024. 135 с.

У збірнику представлено виклад тез доповідей і повідомлень, поданих на XI Всеукраїнську науково-технічну конференцію здобувачів вищої освіти Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного.

Тези доповідей та повідомлень подані в авторському варіанті.

Відповідальність за представлений матеріал несуть автори та їх наукові керівники.

Матеріали для завантаження розміщені за наступними посиланням:

<http://elar.tsatu.edu.ua/?locale=uk>

Електронний Інституційний репозитарій Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

<http://www.tsatu.edu.ua/ate/nauka/publikaciji-zdobuvachiv-vyschoji-osvity/>

ІНТЕРНЕТ-сторінка факультету агротехнологій та екології

Матеріали для завантаження розміщені за наступними посиланням:

<http://www.tsatu.edu.ua/nauka/n/rada-molodyh-vchenyh-ta-studentiv/> сторінка

Ради молодих учених та студентів ТДАТУ

<http://www.tsatu.edu.ua/nauka/n/naukovi-vydannja/>

«Наукові видання»ТДАТУ

Відповідальний за випуск: к.с.-г.н., доцент кафедри геоecології і землеустрою Вікторія Скиба

© Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, 2024

ЗМІСТ

стр.

Басянець С.В.	РЕСУРСОЩАДНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ СОНЯШНИКУ.....	6
Бедрик Б.О., Сидоренко М.О.	УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ОХОРОНИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ.....	8
Безь І.М.	АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ГАЛУЗІ ВИРОБНИЦТВА СОКІВ В УКРАЇНІ.....	10
Безь І.М.	РОЗРОБКА ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА СОКУ АБРИКОСОВОГО ТА АЛИЧЕВОГО З ВИКОРИСТАННЯМ ЕКСТРАКТУ СТЕВІЇ.....	13
Береславська П.О.	СОРТОВІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ БАТАТУ ЗА ВИРОЩУВАННЯ РОЗСАДИ.....	16
Белов І.М.	МАРМЕЛАДНІ ВИРОБИ ЗІ ЗБІЛЬШЕНИМ ВМІСТОМ БІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ РЕЧОВИН.....	18
Бугаєв О.В.	РОЗРАХУНКОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ СКОРОЧЕННЯ ВИКИДІВ ПАРНИКОВИХ ГАЗІВ, ЯКІ ПРОДУКУЮТЬСЯ БІОВІДХОДАМИ (НА ПРИКЛАДІ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ)...	20
Виборнова Ю.І.	МОНІТАЛЬНИЙ ОПІК ВИШНІ – ШКОДОЧИННІСТЬ І ПРОФІЛАКТИКА.....	24
Ганчева А.І.	УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА ДЕСЕРТУ ФОНДАН.....	26
Глаговська А.	ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ГЕНЕРАТИВНИХ БРУНЬОК ПЕРСИКА РІЗНИХ СОРТІВ ВЛІТКУ 2021 І 2022 РОКІВ ПІД ВРОЖАЙ 2022 І 2023 РОКІВ.....	27
Гордовий І.С., Каменєва О.В.	ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ СОЇ НА ЗРОШЕННІ В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ.....	28
Дериглазов Д.Г., Фатєєва О.П.	СУПУТНИКОВИЙ МОНІТОРИНГ ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ ВБУ АРХІПЕЛАГ ВЕЛИКІ І МАЛІ КУЧУГУРИ.....	30
Дзюба Є.Д.	ОСНОВНІ ВИДИ ЕНЕРГЕТИЧНОГО ЗАБРУДНЕННЯ ДОВКІЛЛЯ.....	33
Іванчегло В.С.	АНАЛІЗ ПОТЕНЦІАЛУ ВИРОЩУВАННЯ ОБЛІПИХИ В УКРАЇНІ.....	37
Каріна Я.М., Акименко А.С.	АГРОБІОЛОГІЧНА ОЦІНКА СУНИЦІ ПРИ ВИРОЩУВАННІ В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ.....	40
Кацька В.О.	УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА ВЕГАНСЬКОГО СОЧЕВИЧНОГО ХЛІБА.....	42
Кінаш Д.В.	ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ ОХОРОНИ ПРАЦІ В ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	43
Ковальчук Д.І.	ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА М'ЯСО-РОСЛИННИХ НАПІВФАБРИКАТІВ З ПІДВИЩЕНОЮ ФУНКЦІОНАЛЬНОЮ ПРИДАТНІСТЮ.....	45
Коломоєць А.В.	УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ЙОГУРТУ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ДЛЯ СПОРТИВНОГО ХАРЧУВАННЯ З ЕКСТРАКТОМ ЯЛІВЦЮ ТА ГРЕЙПФРУТОМ.....	47
Коробова Я.В.	УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА БЕЗЛАКТОЗНОГО ПОЛУЧИНОГО ПРОМБІРУ.....	49
Коцюба М.Ю., Саніна О.В.	ПОСІВНА ЯКІСТЬ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ СОРТУ ЛІРА ОДЕСЬКА ЗА ДІЇ РЕГУЛЯТОРА РОСТУ РОСЛИН АКМ	50

Кривенко Є.Г.	ПРОДУКТИВНІСТЬ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗА РІЗНИХ СТРОКІВ СІВБИ В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ.....	51
Крижньов Р.С.	<i>ASIMINA TRILOBA</i> (L.). ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	54
Кужель В.	ДОСЛІДЖЕННЯ МАСИ ТА ДІАМЕТРУ ПЛОДІВ ЧЕРЕШНІ ЩО ВИРОЩЕНІ В УМОВАХ САДІВНИЧИХ ГОСПОДАРСТ ПІВДНЯ СТЕПОВОЇ ЗОНИ УКРАЇНИ.....	56
Курковський С.В.	ЕФЕКТИВНІСТЬ ФУНГІЦИДНОГО КОНТРОЛЮ БІЛОЇ ГНИЛІ СОНЯШНИКУ.....	58
Кухта Є.О.	ОЦІНКА СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗІ СТІЙКІСТЮ ДО ХВОРОБ І УРОЖАЙНІСТЮ.....	60
Кюрчева Ю.С.	УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ КУКУРУДЗЯНИХ ПАЛИЧОК.....	62
Лактіонов Д.Л.	ГЕРБІЦИДНИЙ ЗАХИСТ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ.....	63
Лещук А.К., Лещук Д.В.	ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЮ ЛОХИНИ РІЗНИХ СТРОКІВ ДОСТИГАННЯ В УМОВАХ ПОМІРНО-КОНТИНЕНТАЛЬНОГО КЛІМАТУ НІМЕЧЧИНИ.....	65
Любчинська О.С.	УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ КРУП'ЯНИХ СНІДАНКІВ...	67
Мазуркевич А., Живиця Д., Громов А.	ДОСЛІДЖЕННЯ ТОВАРНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ПЛОДІВ ДЮКІВ ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА ПЛОДОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ВИСОКОЇ ЯКОСТІ.....	68
Макарчук Б. М.	ВЕРМИКОПОСТ ЯК УНІВЕРСАЛЬНЕ ОРГАНІЧНЕ ДОБРИВО І ПОЛІПШУВАЧ ҐРУНТУ.....	70
Макарчук Б. М.	ЗАСТОСУВАННЯ БІОЧАРУ У ОРГАНІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЯХ ПОЛЬОВИХ КУЛЬТУР.....	71
Масалабов О.	СЕНСОРНІ ПОКАЗНИКИ ПЛОДІВ ЧЕРЕШНІ ВИРОЩЕНІ В УМОВАХ ПІВДНЯ СТЕПОВОЇ ЗОНИ УКРАЇНИ.....	73
Машківський В.В.	ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЯКОСТІ ПЛОДІВ ЯБЛУНІ ЗА ДІЇ УДОБРЕННЯ.....	75
Мітяєв І.С.	ОБЛІПИХА - СПОЖИВЧІ ТА ЦІННІ ВЛАСТИВОСТІ КУЛЬТУРИ.....	77
Муравйова О.А.	УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА М'ЯКИХ СИРІВ.....	79
Пендрак Я.І.	УДОБРЕННЯ РІПАКУ ЗА ДІЇ РЕСУРСООЩАДНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	81
Подзега Д.	ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ЯГІД ГОДЖІ ДЛЯ ЗБАГАЧЕННЯ КОНДИТЕРСЬКИХ ВИРОБІВ.....	83
Покопцев В.О., Саніна О.В.	ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЮ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ СОРТУ ЛІРА ОДЕСЬКА ЗА ДІЇ РЕГУЛЯТОРА РОСТУ РОСЛИН АКМ В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ.....	85
Прасолов Д.С.	ВЛАСТИВОСТІ ТА ЗАСТОСУВАННЯ КАРАГЕНАНУ В ХАРЧОВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ.....	87
Прасолов Д.С.	УДОСКОНАЛЕННЯ ОБРОБКИ ПИВА З ВИКОРИСТАННЯМ КАРАГЕНАНУ.....	90
Розумейко А.А.	ВЕГАНСЬКИЙ БРАУНІ З ВИКОРИСТАННЯМ ВІВСЯНОГО МОЛОКА: СМАЧНА ТА ЗДОРОВА АЛЬТЕРНАТИВА.....	93
Савва О.С.	ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА КОНДИТЕРСЬКИХ ВИРОБІВ НА ОСНОВІ БІСКВІТІВ ЗІ ЗНИЖЕНИМ ВМІСТОМ ЦУКРУ В НАЧИНКАХ.....	94

Савельєва Н.В.	УРОЖАЙНІСТЬ ПЕРСИКА РІЗНИХ СОРТІВ В ЗРОШУВАНИХ УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ...	95
Салько Д.С.	ОГЛЯД ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ МОДЕЛЮВАННЯ ФАКЕЛУ ВИКИДІВ ВІД СТАЦІОНАРНОГО ДЖЕРЕЛА ЗАБРУДНЕННЯ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ.....	97
Севастьянович М.В.	ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА БОРОШНЯНИХ ВИРОБІВ З ЛИСТКОВОГО ТІСТА З ГРИБНИМИ НАЧИНКАМИ.....	101
Сокот О.Є.	ОЦІНКА ТЕХНІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ХЛІБА З ДОДАВАННЯМ ВІДВАРЕНИХ ГРИБІВ ГЛИВИ.....	102
Старостюк В.Є.	НЕОБХІДНІСТЬ ОЦІНКИ ПАРАМЕТРІВ МІКРОКЛІМАТУ В ОХОРОНІ ПРАЦІ.....	104
Стахник Д.А.	ГІГІЄНІЧНА ОЦІНКА УМОВ ПРАЦІ ЗА ПОКАЗНИКАМИ МІКРОКЛІМАТУ	107
Татти Т.І.	УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА КРАФТОВИХ СИРІВ.....	110
Ткаченко А.Г.	ОЦІНКА СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ЗБЕРЕЖЕННЯ УРОЖАЮ ГРИБІВ LENTINULA EDODES (BERK.) PEGLER.....	111
Тоцька О.П.	БОТАНІКО-БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ASIMINA TRILOBA (L.) DUN.	114
Туряк К.С.	ЗАКОНОДАВЧЕ ПІДГРУНТЯ ТА ПРАКТИКА ПОВОДЖЕННЯ З БІОВІДХОДАМИ В КРАЇНАХ ЄС.....	117
Угріна П.О.	ОЦІНКА ПЕРСПЕКТИВ ВІТЧИЗНЯНОГО ВИРОБНИЦТВА ФРУКТОВО-ОВОЧЕВОЇ ПАСТИЛИ З ПІДВИЩЕНОЮ ФУНКЦІОНАЛЬНОЮ ПРИДАТНІСТЮ.....	121
Українець В.М.	УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ТРАВ'ЯНИХ ЧАЇВ.....	122
Фашевська М.	ЕКОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ ЗАСТОСУВАННЯ ХІМІЧНОЇ ЗБРОЇ.....	123
Хитриченко В.М.	ЗАХИСТ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ ВІД ВИКИДІВ ПРОМИСЛОВОГО ПИЛУ.....	125
Чернишова П.А.	ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ СУПУТНИКОВОГО МОНІТОРИНГУ ДЛЯ ОЦІНКИ СТУПЕНЯ ЕРОДОВАНOSTІ ҐРУНТІВ.....	127
Шабанов Д.І.	ЗАГРОЗИ ЕКОСИСТЕМАМ ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЙ ПІВДНЯ УКРАЇНИ ВНАСЛІДОК РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ.....	130
Шипиленко Є.А.	БІОМЕТРИЧНІ ПОКАЗНИКИ ДЕРЕВ ПЕРСИКУ ЗА МІКОРИЗАЦІЇ КОРЕНІВ СИМБІОТИЧНИМИ ГРИБАМИ.....	132
Яковенко А. А.	ЗНИЩЕННЯ ЛІСОВИХ НАСАДЖЕНЬ ПІВДНЯ УКРАЇНИ ВІД ПОЖЕЖ ВНАСЛІДОК ВОЄННИХ ДІЙ.....	134

2. Еколог. URL: <https://etnoperm.ru/ekoproblemy/energeticheskoe-zagryaznenie-eto.html> (дата звернення 21.12.2023).
3. Захист довкілля від вібраційного забруднення. URL: <https://pidru4niki.com/1753060741691/> (дата звернення 17.12.2023).
4. Особливості радіоактивного забруднення довкілля. URL: <https://mydocx.ru/5-65169.html> (дата звернення 19.12.2023).
5. Попередження теплового забруднення. URL: <https://studref.com/434397/> (дата звернення 27.12.2023).
6. Радіоактивне забруднення. URL: https://elib.lntu.edu.ua/sites/default/files/elib_upload/HTML (дата звернення 25.12.2023).
7. Світалінський М. Теплове забруднення навколишнього середовища – джерела і види, наслідки. URL: <https://nrv.org.ua/> (дата звернення 02.01.2024).
8. Теплове забруднення. URL: <https://www.renovablesverdes.com/uk/contaminacion-termica/> (дата звернення 26.12.2023).
9. Шумове та вібраційне забруднення https://studopedia.su/16_187426_shumove-ta-vibratsiynе-zabrudnennya.html (дата звернення 21.12.2023).

Науковий керівник: Падалка Г.О., асистент кафедри цивільної безпеки, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

АНАЛІЗ ПОТЕНЦІАЛУ ВИРОЩУВАННЯ ОБЛІПИХИ В УКРАЇНІ

Іванчегло В.С. email:kaekper99@gmail.com

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

З розвитком садівництва в Україні у виробників виникає потреба у розширенні асортименту та пошуку нішевих культур, які можуть заповнити ринок та принести прибуток. Сьогодні деякі садівники успішно розширюють свій асортимент за рахунок обліпихи.

Обліпіха звичайна, або щець звичайний (*Hippophae rhamnoides*) є цінною плодовою і лікарською рослиною, культура якої набула світового значення [1]. Популярності обліпихи сприяють лікувальні властивості та високі харчові переваги мультівітамінних плодів. Обліпіха є джерелом антиоксидантів, містить в собі рекордний вміст вітамінів С, Е та групи В, практично увесь набір мінералів, флавоноїди, жирні кислоти (омега-3, омега-6, омега-7), клітковину і вісімнадцять амінокислот, більшість з яких є незамінними. У м'якуші плодів щеця міститься олія, екстрагуванням якої отримують цінний препарат "обліпихова олія". Крім того, обліпіха використовується для зупинення зсувів ґрунту та розповсюдження пустель. Завдяки унікальному біохімічному складу та широкому використанню у харчовій, фармацевтичній та косметичній промисловості, ця культура потребує подальшого збільшення площ вирощування в Україні.

Метою роботи було дослідити різноманіття сортів і агротехнологію та проаналізувати можливість введення культури обліпихи звичайної до промислового вирощування в Україні.

У роді Щець (*Hippophaë* L.) родини Маслинкові (*Elaeagnaceae* Juss.) нараховують 7 видів і 9 підвидів. У природних умовах росте по берегах річок і озер як домішка до вербово-тополевих заплавлених лісів.

Вирощування обліпихи розвивається у різних регіонах України, а не концентрується в одному місці. Цю ягоду вирощують в Вінницькій, Волинській, Житомирській, Закарпатській, Івано-Франківській, Дніпропетровській Донецькій та Запорізькій областях в малих фермерських господарствах. Вирощують зазвичай найбільш врожайні безколючкові сорти, ягоди яких не тріскаються і не течуть, добре зберігаються та транспортуються.

Лорд – найчастіше використовують у якості запилювача.

Ботанічна аматорська – один із найбільш ранніх сортів, готовий до збирання на

початку серпня. Колючок практично немає, кущі не перевищують 4 м заввишки. Плоди невеликі, не дуже добре зберігаються, а на кущах швидко перезрівають. Погано переносять транспортування.

Гібрид перчика – врожайність висока, колючок майже немає. Ягоди соковиті, приємного кисло-солодкого смаку. При зборі плоди не течуть, не розтріскуються і довго зберігаються. Сорт стійкий до підмерзання і всихання.

Московська ананасна – плоди дуже ароматні, солодкі, з ніжною шкіркою. Ягоди покриті красивим рум'янцем, що забезпечує гарний товарний вигляд. Сорт добре зберігається і придатний до тривалого транспортування.

Подарунок саду – кущі цього сорту приносять по 20 кг ягід. У нього темно-помаранчеві ягоди з відмінним смаком. Плоди не тріскаються під час збору і непогано зберігаються. Колючок мало і всі вони зосереджені у верхній частині куща, що забезпечує безпроблемний збір врожаю.

Чудова – взагалі немає колючок. Найголовніша перевага цього сорту – десертні плоди відмінного смаку. Плоди помаранчевого кольору циліндричної форми з соковитою м'якоттю і приємним ароматом. Придатні для переробки та отримання масла. Врожайність стабільна, стійкість до заморозків висока.

Чуйська – практично без шипів. Смакові якості дуже гарні. Врожайність б'є всі рекорди. З кожного дерева збирають по 20-25 кг. Недолік: сорт погано переносить сильні морози.

Рис. 1. Гілки з плодами обліпихи сорту *Орендж Революшн*.

Орендж Революшн – сполучає великий розмір плодів, будучи найвеликопліднішим серед сортів обліпихи, що культивують в Україні (рис. 1) зі стійкістю до мікозного зів'янення. Сорт вирізняється високою продуктивністю (рис. 2). Випробування за умов Київщини показало, що в перший рік плодоношення врожай з куща сягнув до 7 кг, на другий – 20, а на третій – 25 кг. Отже продуктивність насаджень цього сорту за схеми садіння 4 × 2 м становить близько 20 т/га, що вдвічі перевищує врожайність інших сортів. Цей сорт добре зарекомендував себе в різних регіонах від Молдови до сходу України. [2].

За даними асоціації «Укрсадпром» найбільш урожайними в 2023 році були: сорт української селекції *Орендж Революшн*, технічний *Марія Брувеле* і десертний *Єва*. [2].

За переписом 1984 року в Україні обліпиха росла на площі 232 га. Перепис садових насаджень 1998 року зареєстрував в Україні насадження обліпихи на площі 259,6 га. Найбільше їх було в Херсонській і Дніпропетровській областях та АР Крим, відповідно, 52,0 га, 46,6 та 28,9 га. Більшість насаджень було розміщено в особистих підсобних господарствах та колективних садах – 172,2 га, найбільше в Дніпропетровській обл. – 29,6, АР Крим – 28,9, Донецькій обл. – 16,1 га. Усього в країні нараховувалося 1,18 млн. кущів обліпихи. Унаслідок політико-економічних змін наприкінці минулого століття відбулося зменшення існуючих садових насаджень, в т. ч. під обліпихою через їхнє старіння, тоді як нові насадження не створювалися. Унаслідок падіння попиту на садивний матеріал багато розсадників припинили існування.

Рис. 2. Плодоношення сорту *Орендж Революшн*.

розмножується живцями. Для розмноження здерев'янілими живцями в період спокою заготовляють однорічні пагони завтовшки 6–10 мм. З них нарізують живці завдовжки 15–20 см, які за тиждень до садіння замочують, занурюючи на дві третини у воду, котру періодично оновлюють, що сприяє кращому коренеутворенню. Верхній зріз живців змазують садовим варом. У викопаний рівчак (ширина — 10, глибина — 30 см), засипаний сумішшю річкового піску і гумусованого грунту (1:1), живці закопують на відстані 3 см один від одного, залишаючи зверху дві бруньки (у перші роки обліпиха дає стрижневий корінь і мало розростається) і мульчують поверхню ґрунту. Для кращого укорінення живці затінюють і часто поливають. Укорінювання здерев'янілих живців становить 30–60 %. До осені виростають саджанці, що придатні для посадки на постійне місце. Щоб запобігти відламуванню коренів, викопувати саджанці треба вкрай обережно. Зелені живці заготовляють в період, коли основа приросту починає дерев'янити. У живців завдовжки 10 см видаляють нижні листки і після обробки стимуляторами коренеутворення висаджують у культивацийні споруди зі штучним туманом. Після вкорінення живці поступово загартовують, а восени залишають зимувати на місці вкорінювання або викопують і зберігають до весни для дорощування. Порість придатна для заміни старіючих материнських рослин або як джерело садивного матеріалу. Пошкодження довгих шнуроподібних коренів призводить до утворення рясної порослі, що створює проблеми в процесі культивування обліпихи. Копулірування застосовують в процесі щеплення, наприклад, коли в крону жіночої рослини прищеплюють живці чоловічого екземпляра для запилювання. Для зберігання в потомстві господарсько цінних ознак і властивостей використовують вегетативний спосіб розмноження. Можна також розмножувати обліпиху насінням і відсадками [3].

Це морозостійка, світлолюбна рослина, не терпить вирощування з іншими деревами і кущами. Тому її плантації слід створювати переважно чисті, з розміщенням садивних місць 3×4 м, або 4 м між рядами і через 2 м в ряді. При цьому забезпечують рівномірне розміщення запилюючів (чоловічих особин) серед жіночих рослин: два ряди жіночих рослин сортової обліпихи потрібно чергувати з одним комбінованим рядом, в якому кожна п'ята по-рахунку рослина — чоловіча. Число запилювачів становить 7–8 % загальної кількості рослин. На плантаціях обліпихи, які вступили у фазу плодоношення, плодоносить до 40 % дерев. Тому для підвищення врожайності необхідно замінити чоловічі особини на жіночі. Зокрема, на ділянці слід залишити не більше 15 % чоловічих особин. Підготовку ґрунту слід починати за рік до садіння за системою чорного пару. Ґрунт повинен мати пухку структуру. У перші 3–4 роки плантації обліпихи вимагають ретельного догляду, оскільки рослини гинуть при затіненні високими травами і сільськогосподарськими культурами, а також при сильному задернінні. [1, 2]

Технологія інтенсивного вирощування потребує використання високопродуктивних сортів із різним початком плодоношення, з високими товарними та смаковими якостями плодів. Один з шляхів інтенсифікації і підвищення виробництва плодів обліпихи — введення її низькорослих високопродуктивних популяцій і сортів, стійких до несприятливих екологічних факторів. Низькорослість кущів дозволяє вагомо збільшити виробництво плодів

з одиниці площі, підвищити продуктивність праці на обрізці і формуванні крони, особливо — на зборі врожаю і по догляді за рослинами.

Внутрішні ціни на ягоди дикорослої обліпихи коливаються від 60 до 120 грн/кг.

Потенціал обліпихового ягідництва з точки зору економіки можна оцінити дуже високим на сьогодні. Мета — вийти на широкий світовий ринок, налагодивши експорт до ЄС тощо. А погодно-кліматичні умови півдня України цілком відповідають вирощуванню обліпихи і придатні для культивування її в промислових насадженнях нашої країни.

Список використаних джерел:

1. Москалець В. В., Гриник І. В., Москалець Т. З. Науково-методичні рекомендації щодо вирощування обліпихи крушиноподібної, адаптованої до екологічних умов Лісостепу і Полісся України. Новосілки: «Центр учбової літератури», 2019. 28 с.
2. Український прорив: орендж революшн. URL: <https://ukrsadprom.org/blog/ukrayinskyj-proryv-orendzh-revolyushn/> (дата звернення 10.01.2024).
3. Меженський В. М., Меженська Л. О., Якубенко Б. Є. Нетрадиційні ягідні культури: рекомендації з селекції та розмноження. Київ: Компринт, 2014. 119 с.

Науковий керівник: *Пащенко Ю.П., к.б.н., доцент кафедри рослинництва та садівництва ім. професора В.В. Калитки, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного*

АГРОБІОЛОГІЧНА ОЦІНКА СУНИЦІ ПРИ ВИРОЩУВАННІ В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ

Каріна Я.М., Акименко А.С. *email:yuliia.paschenko@tsatu.edu.ua*

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Мульчування ґрунту при вирощуванні суниці відоме з давніх часів. Для цього використовували папір, соломку, тирсу, хвою. Мульчування органічними матеріалами дозволяє зберегти ґрунтову вологу, уникнути забруднення ягід і довкілля. Органічні мульчуючі матеріали при заорюванні в ґрунт, мінералізуються в ньому. Але така мульча діє обмежений час, на період дозрівання ягід, і не знімає проблему ураження плодів сірою гниллю і ґрунтовими шкідниками.

При використанні мульчуючих матеріалів з полімерних плівок, створюється більш сприятливий тепловий режим. Така плівка також є більш технологічною у використанні. Поряд з цим до останнього часу збереглося і використання як мульчі соломи. Нерідко соломою мульчують доріжки між грядками, вкритими мульч-плівкою. Органічна мульча в даному випадку доповнює синтетичну.

Мета роботи: дослідити врожайність суниці за умов вирощування з використанням мульчплівки та без неї в умовах Південного Степу України.

У досліді використовували сорт Хоней. Розміри облікових ділянок 50 м² у трьох повторностях. Попередник : чорний пар.

Схема насаджень : двухстрочна посадка, відстань між рядками 30 – 40 см, а між рослинами в ряду 25 – 35 см. При такій схемі посадки кількість рослин на гектар – 55 – 60 тис. саджанців.

Схема досліду представлена двома варіантами:

Варіант 1. Вирощування суниці без використання мульчплівки (контроль).

Варіант 2. Вирощування суниці з використанням мульчплівки.

Дослід був закладений на чорноземах південних малогумусних.

Фітометричні показники і урожайність суниці з використанням мульчплівки і без неї мають деякі відмінності. Так, за у всі роки досліджень було відмічено позитивний вплив